Heemkunde, familiekunde, kranten, musea, gemeentearchieven (Meetjesland)

Het Land van Nevele

Er is een erfgoedcentrum ingericht in het oude kerkje van Poesele. Anno 2023 waren er 738 leden. Het werkgebied stemt ongeveer overeen met het oude Land van Nevele met vooral Nevele, verder Vosselare, Landegem, Meigem, Vinkt, Lotenhulle, Drongen, Maria-Leerne, Sint-Martens-Leerne, Poesele, Zeveren, Merendree en Hansbeke.

Voorzitter is Stefan De Groote (sinds 2020, voorheen André Bollaert (sinds 2007) en Jan Luyssaert (sinds 1970)). Secretaris is Patrick Tuytschaever. Contact: www.landvannevele.com (opgericht 1969).

Men beschikt over een omvangrijk fotoarchief, geschonken door persfotograaf René Van de Walle. In het erfgoedcentrum bevinden zich archiefmappen i.v.m. de verschillende dorpen (met inhoudsindex). Verder is er een collectie bidprentjes/overlijdensbrieven, bevolkingsregisters Landegem (1870), emigraties in het land van Nevele,… meestal voorzien van een index of verdere detailgegevens.

Interessant is de rubriek E-thesis waar volledige thesiswerken kunnen gedownload worden (meer bredere thema's zoals Gentse Schepenen van de Keure, Raad van Vlaanderen, …). Er is een zoekmodus. Verder beschikt de kring over een bibliotheek met te consulteren boekenlijst.

Onder de rubriek werking is er een collectie foto's onder Fotoalbum.

Bij publicaties vindt men een inhoudslijst en downloadbare oude nummers van het tijdschrift. Er werden ook verschillende boeken uitgegeven, o.a. :

- D. De Ruyck et al, Het einde van de onveranderlijkheid. Arbeid, bezit en woonomstandigheden in het Land van Nevele, 1986 (279 blz.)[1]
- L. De Ruyck et al, Bibliografie van het Land van Nevele, 1990
- Martens, Het klooster van de zusters Franciscanessen (Crombeen) te Hansbeke, 1989
- Martens, De Sint-Petrus- en Pauluskerk te Hansbeke, 1993
- J. Luyssaert, De rijkswachtbrigade van Nevele

Er worden nieuwsbrieven naar de leden verstuurd.

Stichting Achiel De Vos

www.meetjeslandseplaatsnamen.org

Een verzameling plaatsnamen-attestaties werd in de loop van de voorbije decennia bijeengebracht door de heemkundigen Achiel De Vos en Luc Stockman. Vanaf 1988 werd er samengewerkt met de Gentse professor J. Taelderman.

Verschillende gemeenten zijn bewerkt en de verzamelingen zijn downloadbaar. Als voorzitter wordt prof. Dr. Magda Devos genoemd. Per toponiem wordt ondermeer een etymologische uitleg gegeven.

Enkele publicaties in de reeks Meetjeslandse toponiemen voor 1600:

- Achiel De Vos, M. Devos, L. Stockman, Deel II, Het Houtland, Band I: Aalter, 1991
- G. Andries, Toponiemen van Lovendegem, 1993
- P. Vande Woestijne, Deel IV, Band I, Eeklo 1994

[1] Downloadbaar, ook de volgende publicaties.

- J. Luyssaert, Merendreese toponiemen tot 1600, 1999
- J. Luyssaert, Toponiemen van Landegem., Deel III, Het Gentse, Band 5, 2009
- P. Vande Woestijne, M. Devos, Toponiemen van Lembeke, deel IV, De Keure van Eeklo-Lembeke en Kaprijke, Band 2, 2010

In 1992 verscheen het deel over toponiemen in Bellem met enkele specifieke lokale namen zoals Hasselt, Berrendonk, Meneveld, Popelmoortel, Moelijnvang.

Ambacht Maldegem

www.ambachtmaldegem.be

De kring werd opgericht in 1984. Voorzitter is M. Martens.

Er is een geschiedenispagina met downloadbare bijdragen over 100 jaren Adegem-Maldegem-Middelburg. Jaarboeken worden uitgegeven sinds 1995. De eerst vijftien zijn downloadbaar.

Men werkte ook mee aan de uitgave van de Geschiedenis van Maldegem (H. Notteboom), met een downloadbare inhoudstafel.

Erfgoed Aalter

www.erfgoedaalter.be

Voorzitter is P. Laroy. Deze kring bestaat sinds 2019 als opvolger van de Heemkundige Kring Arthur Verhoustraete, die al sinds 41 jaar actief was. Momenteel wordt vier keer per jaar een tijdschrift uitgebracht. Er zijn een 700-tal abonnees.

Het werkgebied bestaat momenteel uit de dorpen van de fusiegemeente Aalter.

Men verwijst naar www.geschiedenisvanaalter.blogspot.com en www.knesselaarsnieuws.net.

De bibliografie van Aalter (met inhoudsindex) is eveneens te raadplegen. Hij tijdschrift Het Land van de Woestijne verscheen vanaf 1977 en werd uitgegeven door de Heemkring Arthur Verhoustraete. De delen zijn downloadbaar en er is een inhoudsindex.

De Twee Ambachten

www.detweeambachten.be, info@detweeambachten.be

De kring werd opgericht in 1993, momenteel zijn er ongeveer 750 leden. Het werkgebied omvat Assenede, Bassevelde, Boekhoute, Oosteeklo. Voorzitter is F. Baeten, secretaris is L. Van Holle.

Het documentatiecentrum (bovenverdieping pastorij, Markt 14, Assenede) beschikt over een grote collectie bidprentjes en rouwbrieven, kopijen van akten uit de parochieregisters en burgerlijke stand, een fotocollectie, …

Er is verder een inhoudsindex van het heemkundig tijdschrift beschikbaar.

Historisch Lieveland

Deze kring werd opgericht in 2012. De werkgroepen Lovendegem en Vinderhoute zijn aangesloten. Voorzitter is Pieter De Reu (pieter.de.reu@telenet.be).

Er bestaat enkel een facebookpagina. Het werkgebied omvat alle deelgemeenten van Lievegem.

Dronghine

www.dronghine.be

De kring is actief sinds 1947 en is ontstaan uit een initiatief rond de Drongense folklore. Er is een documentatiecentrum met op de site een catalogus die beschikbaar is. Men beschikt verder over een fotocollectie. Het centrum is gevestigd op de eerste verdieping van het politiecommissariaat, Fresiastraat 1, Drongen.

Het ledenaantal is ongeveer 400, voorzitter is W. Herteleer.

Onder Erfgoed/Materieel erfgoed zijn een aantal wandel- en fietsroutes downloadbaar (o.a. Bourgoyen, Vinderhoutse bossen, …) Sinds 1982 worden er jaarboeken uitgegeven. Op de site is een inhoudsindex te raadplegen.

Geschied- en Heemkundige Kring Eeklo

Er bestond korte periode een facebookpagina (2016-2017, enkele foto's). De kring organiseert tentoonstelling, het werkgebied is enkel de stad Eeklo zelf. De Eeklose Dobbelgebakkene is het driemaandelijks tijdschrift, met vooral nieuws uit het stadsarchief.

Gemeentearchieven

Voor het archief over Drongen contacteert men best www.stadgent.be Een overzicht van beschikbare archieven van de deelgemeenten is beschikbaar.

Voor Assenede is er niet direct een verwijzing op de gemeentelijke website. Op www.assenedevertelt.be vindt men wel info over vertelwandelingen.

Het Aalterse archief vindt men in de leeszaal ArtA'A. Er is een overzicht van tijdschriften, allerlei klappers, een bibliografie Aalter, … Contact: archief@aalter.be, Stationsplein 25, www.aalter.be.

Binnen het archief Deinze is men bezig een index te maken op de akten van de Burgerlijkse stand, dus ook voor de vroegere fusiegemeente Nevele.

Contact: archief@deinze.be, www.deinze.be

Musea en kranten

Voor een overzicht van enkele musea, zie de bijdrage Kennismaking met het Meetjesland.

Er is ook een heemkundig museum in Eeklo (Gentseweg 80, Eeklo).

Voor een krantenoverzicht, zie Aanvullingen 19de-20ste eeuw (Meetjesland)(2).

In 1888 verscheen voor het eerst 't Getrouwe Maldeghem met een oplage van 275 exemplaren. De gemeenteontvanger Victor De Lille (1863-1940) was de drukker/uitgever/journalist. De drukkerij was gevestigd in het Kasteeltje van Maldegem waar ook de familie zelf woonde. De Lille is één van de grootste Maldegemnaren uit de vorige eeuw. De volledige collectie is digitaal beschikbaar op www.maldegem.be.

Victor De Lille werd verkozen als eerste onafhankelijk parlementslid. Hij was een overtuigd flamingant. Vier zonen zetten de stap naar het VNV. In 1933 wordt Jozef De Lille afgezet als burgemeester van Maldegem. Na de oorlog verdwijnt de krant 't Getrouwe Maldeghem.[2]

Documentatiecentrum Melle

[2] Uit een voordracht van B. De Wever, De familie De Lille en het Vlaamsnationalisme), AM.

www.melle.be

Ik heb zelf hier vrij veel tijd doorgebracht in hun leeszaal. Er is een indrukwekkende verzameling boeken en tijdschriften in de oude onderwijzerswoning in het oude gemeentehuis van Melle. Een inventaris is aanwezig (ook www.erfgoedmelle.be). Sinds 2018 zijn de lokale heemkundige kring, de Werkgroep Genealogie Melle, het Digitaal Archief en het Documentatiecentrum verenigd in één vereniging, Erfgoed De Gonde.

Ons Meetjesland

www.mijnplatteland.com

Ons Meetjesland was een tijdschrift dat werd uitgegeven in de periode 1968-1986. De uitgever was R. Tondat (+Eeklo 2016). Op de site is een inhoudsindex aanwezig en zijn ook alle jaargangen te downloaden. Er is verder een collectie rouwprentjes te raadplegen, ook een fotocollectie van R. Tondat over de verschillende dorpen van het Meetjesland, een reeks stambomen, …

Van de hand van F. Van Damme (+1845, Sint-Jan-in-Eremo) is een dagboek te consulteren.

Vanaf 1987 verscheen dan het tijdschrift Heemkundige Bijdragen uit het Meetjesland. Er is niet direct een site of verdere info hieromtrent te vinden. Paul Van de Woestijne (°Eeklo 1946, licentiaat Germaanse talen) is verantwoordelijk voor de redactie, en is ook voorzitter.

De Eik

In 1976 wordt het gewestelijk tijdschrift voor familiegeschiedenis, De Eik, opgericht door W. Hamerlynck. Hij is ook auteur van Informaties en enkwesten van de schepenbank Eeklo (1616-1790).

De FV-afdeling Meetjesland

www.familiekundevlaanderen-meetjesland.be

Het werkgebied omvat naast de klassieke gemeenten die tot het Meetjesland behoren ook Beernem en Ruiselede (West-Vlaanderen) en Nevele (oude fusiegemeente). Driemaandelijks wordt het tijdschrift De Levensboom (sinds 1988) uitgegeven, er zijn 200 abonnees. Het tijdschrift is downloadbaar. In nr. 2/1992 verscheen hierin mijn bijdrage over de voorouders van Leontien Dobbelaer (met vervolg in nrs. 3 en 4).

Er is een Documentatiecentrum in Aalter (Stationsplein) met parochieregisters (kopijen) en tijdschriften. In het gemeentelijk archief van Maldegem bevindt zich ook een ruime genealogische bibliotheek. In Assenede zijn microfilms en een grote verzameling bidprentjes aanwezig in de bibliotheek. Het ’t Sents archief (www.tsentsarchief.com) herbergt parochieregisters en akten burgerlijkse stand over Sint-Laureins.

De afdeling Meetjesland van Familiekunde Vlaanderen beschikt over een uitgebreide zoekmogelijkheid in digitale bronnen. Voor een ganse reeks gemeenten zijn zo bewerkingen van parochieregisters, kieslijsten, staten van goed, volkstellingen, … beschikbaar.

Enkele staten van goed die zo doorzoekbaar zijn:

- Staten van goed Bellem en Schuurveld
- Staten van goed Boekhoute (M. Claeys)
- Staten van goed Eeklo

- Staten van goed Assenede (M. Claeys)
- Staten van goed Kaprijke (M. Dobbelaere)
- Staten van goed Lembeke
- Staten van goed Poeke
- Staten van goed Zomergem

Andere bewerkingen zijn downloadbaar:

- Staten van goed ambacht Assenede (M.Claeys)
- Staten van goed Assenede (heerlijkheid en burggravije van Sint-Albert) (M. Claeys)
- Staten van goed Baarle-Drongen (M. Dobbelaere)
- Staten van goed ambacht Boekhoute en heerlijkheid Waterdijk (M. Claeys)
- Staten van goed Drongen (Vierschaar) (M. Dobbelaere)
- Staten van goed Eeklo (W. Steeghers, herbewerkt M. Claeys)
- Staten van goed graafschap Evergem, ter Hinne, Langhemaete en Nieuwenhove (L. Neyt)
- Staten van goed heerlijkheid Hansbeke (A. Martens, 1988)
- Staten van goed Kaprijke (M. Dobbelaere)
- Staten van goed heerlijkheid Land van de Woestijne (M. Smessaert, 1969, 2 delen)
- Staten van goed heerlijkheid Aveschoot en heerlijkheid Lembeke (M. Claeys et al)
- Staten van goed Lotenhulle
- Staten van goed baronie Lovendegem (M. Claeys)
- Staten van goed Ambacht Maldegem (W. Steeghers, 1977, 3 delen: 1631-65, 1536-61 en 1561-80/1666-68)
- Notariële akten Lovendegem (M. Claeys, 4 kantoren)
- 30 jaargangen De Eik (P. Van de Woestijne, vanaf 1976)
- Landboek Merendree (L. Neyt)
- Staten van goed heerlijkheid Merendree (L. Neyt)
- Staten van goed graafschap Middelburg (G. De Lille)
- Staten van goed baronie Nevele (M. Dobbelaere)[3]
- Staten van goed heerlijkheid Oostwinkel (L. Neyt)
- Staten van goed Poeke
- Staten van goed Keure van Sleidinge, Waarschoot en Lovendegem (L. Neyt)
- Staten van goed Ursel (M. Smessaert)
- Staten van goed heerlijkheid Vinderhoute, Merendree, Belsele (L. Neyt)
- Staten van goed Ambacht Waarshoot, Oostwinkel en Ronsele (L. Neyt)
- Staten van goed Waterland-Oudeman (W. Steeghers)
- Staten van goed heerlijkheid Watervliet (W. Steeghers)
- Staten van goed Zomergem
- Zomergemse families in de 17de eeuw

Heemkundig Genootschap van het Meetjesland

www.appeltjes-meetjesland.be

[3] In 1981 verscheen ook Staten van goed van de Baronie Nevele, C. Goeme.

Het heemkundig genootschap werd opgericht door E. Dhanens[4] in 1946, samen met E. Tieleman en apotheker Prudent Ryckaert.

E. Tieleman was voorzitter in de periode 1946-51, nadien kwamen E. Dhanens (1961-68), A. De Vos (1968-89), L. Stockman (1989-99), H. Notteboom (1999-2015) en de huidige voorzitter is F. Bastiaen.

In 1949 verscheen het eerste nummer van Appeltjes van het Meetjesland.

Het Genootschap lag ondermeer aan de basis van enkele boekpublicaties:

- Uit de kronieken van Lembeke, J. De Wilde, 1985
- Geschiedenis van Eekklo, A. De Vos, 1990
- Geschiedenis van Waarschoot, A. De Vos, 1990
- Geschiedenis van Evergem, Werkgroep A. De Vos, 1994
- Geschiedenis van Bellem, 1994
- Geschiedenis van Sleidinge, H. Notteboom, 2006

Er werd ook het initiatief genomen tot oprichting van de Stichting Achiel De Vos rond de Meetjeslandse toponiemen.

In de rubriek Uit in het Meetjesland kan men een bijdrage lezen over het renteboek van de kapelanie van Onze-Lieve-Vrouw-Aalter uit 1620 met een raadpleegbare downloadbare versie, er is ook een korte bijdrage over de burcht van Raveschoot (12de eeuw).

Het Genootschap beschikt over een bibliotheek (met inhoudsindex die te raadplegen is in het Stadsarchief van Eeklo).

Onder activiteiten/lezingen is er een kort verslag te lezen over de Wederdopers (16de eeuw) in het Meetjesland, over Nieuwe inzichten over de Romeinen, over Middeleeuwse boerengemeenschappen op de zand- en kleigronden tussen Gent en Brugge (6.11.2011, W. De Clercq).

Op de site zin verschillende delen van Appeltjes van het Meetjesland te downloaden. Er is een inhoudsindex.

Marc Van Stappen, www.stap-brug.be, 2024

[4] E. Dhanens (°Eeklo 1915, +2014), was doctor in de kunstgeschiedenis en de oudheidkunde, lid van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Kunsten van België, inspectrice van het kunstpatrimonium (provincie Oost-Vlaanderen), lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, …